איתי צנציפר – חברת צנציפר
itai@zenziper.co.il

פולי הסויה
גידול, שימוש וסחר בעולם

שוק הסויה הוא שוק קטן ומאוד "מרוכז", יחסית לתבואות אחרות, ולכן הוא תנודתי יותר ונתון ל"גחמות" של מעט מדינות. בשנים האחרונות, יש עלייה חדה בהיצע, בביקוש ובמסחר בפולי הסויה ומכאן שינויי המחירים החדים בתקופה האחרונה

צמח הסויה

סברה מקובלת היא שהסויה התרבותית התפתחה מסויית הבר. מוצאה ממזרח אסיה. היא נפוצה כגידול תרבות גם באפריקה הטרופית ובאמריקה. פולי הסויה אינם זקוקים לכמויות מים גדולות, ואף נחשבים לבעלי צריכת-המים הנמוכה ביותר ביחס לערכם התזונתי.

פולי הסויה אינם זקוקים לכמויות מים גדולות, ואף נחשבים לבעלי צריכת-המים הנמוכה ביותר ביחס לערכם התזונתי

הצמח זקוף או מטפס, עליו תלתניים בדרך כלל, הפרחים קטנים, לבנים או סגולים בעלי צוף והתרמילים שעירים וקצרים. גובהו נע בין 40 ל-120 ס"מ. הסויה נמנית עם קבוצת צמחי היום הקצר והיא רגישה במיוחד לשינויים פוטופריודיים.

תקופת הגדילה היא בדרך כלל בין 80 ל-160 ימים, ולעתים אף פרק זמן ארוך יותר, בהתאם לתכונות הזנים ולתנאי הגידול.

קיימים כ-200 זנים של פולי סויה והם מופיעים בגדלים שונים ובמגוון צבעים של קליפה ותרמילים, כגון: שחור, צהוב, חום, כחול ואף מנומר.
בפולי סויה בשלים, הקליפה קשה, עמידה מפני חדירת מים ומגינה על הפסיג (עלה זרע) מפני חיידקים ומפני פגיעה מכנית. הצלקת השחורה שעל הזרע נקראת "מבוא". בקצה אחד של המבוא מצויה המיקרופילה.

מוצרי הסויה

חלק ניכר מגידולי הסויה בעולם הם מצמחים טרנסגניים (שהושבחו בשיטות של הנדסה גנטית) – זאת על מנת לפתח זנים עמידים בפני מזיקים ובכך להוריד במידה ניכרת את כמות הריסוסים.
מפולי הסויה ממצים את שמן הסויה, היתרה (הכוספה) משמשת כמזון לבע"ח.
חלק קטן מגידולי הסויה משמשים כמזון לאדם באופן ישיר, הזרעים

שדה סויה והגרעין

תרמיל ובתוכו גרעיני סויה

□□□□ □□□□□□-□□□□ □□□□□.indd 50 8/27/13 7:12 PM

קומביין לקציר הסויה

אגירת הגרעינים

נאכלים יבשים או מותססים. בתפריט של עמי המזרח הם משמשים מזון יומיומי בדומה לאורז. במערב הם נצרכים בצורת חלב סויה, טופו, פולים או פתיתים יבשים ואפילו כתחליף לקפה.
כמוכן, קיימים שימושים שלא למאכל: דבק, קזאין, צבעי מים, סיבים סינתטיים, סבון, דיו, נרות, לכה ותחליף לגומי (ויקיפדיה).

הערה אישית, מאוד מומלץ לאכול פולי סויה מבושלים, במיוחד פולי סויה צעירים בתרמיל - אדממה (איתי).

ארצות הגידול

בארה"ב, בברזיל ובארגנטינה מגדלים כ-82% מכלל הסויה העולמית. אם נוסיף גם את סין והודו נגיע לכ-90%. כלומר, בשורה התחתונה, קיימים שלושה אזורי גידול מרכזיים שבהם מתרכזים כמעט כל גידולי הסויה העולמיים (דר' אמריקה, צפ' אמריקה ומז' אסיה).

- שטחי המזרע של הסויה בעולם נמצאים במגמת עלייה חדה, מ-334 מ"ד (מיליון דונם) בשנת 1972 לכ-1,100 מ"ד (עלייה של 230% בכ-40 שנים).
- היבול לדונם עלה בממוצע (עולמי) מ-147 קג"ד (ק"ג לדונם)

אפשר להשתנע...
מתמחים בתכנון, ייצור, הקמה והרצת מערכי שינוע,
מסועים חלזוניים, מסועי סרט, מסועי שרשרת,
מעלית כפות, ברזים פנאומטים, מחלקים,
מיכלי לחץ מערכי שקילה מינון וניפוי,
גריסה ואחסון, בתעשיית המזון -
למכוני תערובת ומרכזי מזון
לתעשיית הכימיקלים, המחצבים,
הטקסטיל, בתי יציקה, ועוד
AZ SHTULA METAL G
אזור תעשיה קורן, מעלות,
טל. 04-9973205, פקס. 04-9974650
www.azltd.co.il
נשמח לעמוד לרשותכם
sales@azltd.co.il
בקרו אותנו בפייסבוק
חברת ע.צ תעשיות מתכת שתולה בע"מ
מברכת את לקוחותינו ואת כל בית ישראל
בשנה טובה ומבורכת

□□□□ □□□□□□-□□□□ □□□□□.indd 51 8/27/13 7:12 PM

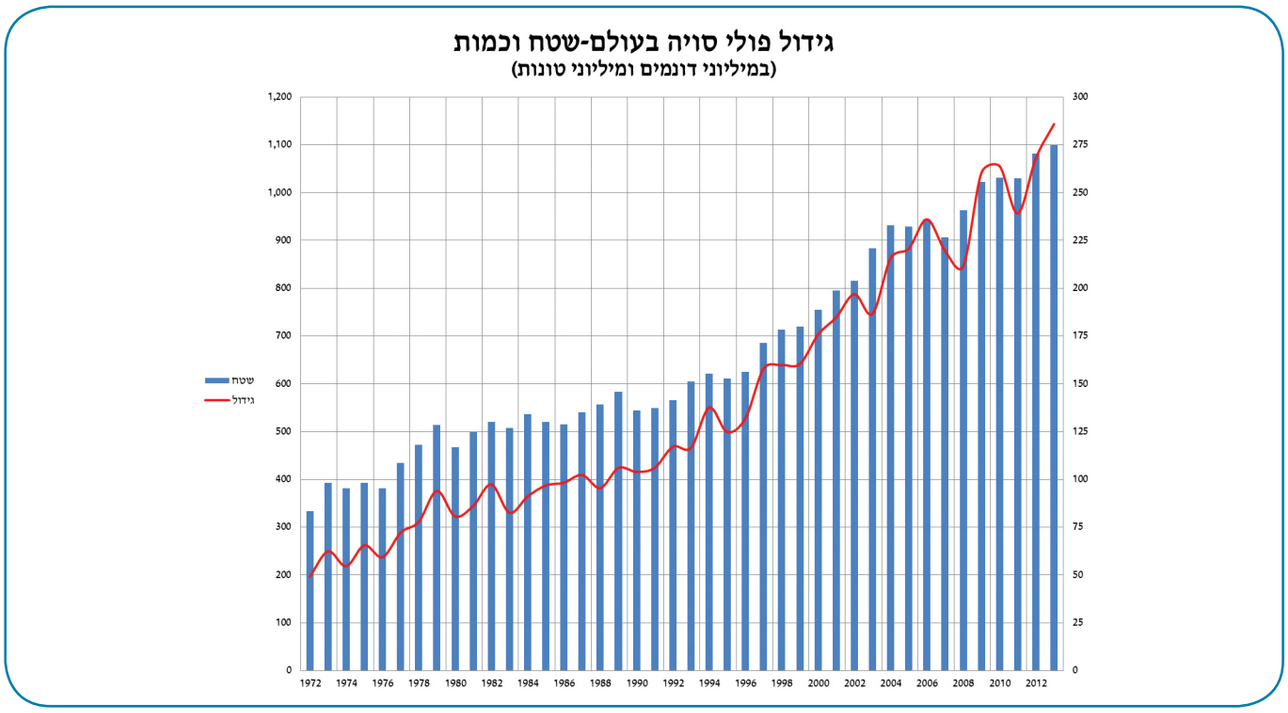

קצב הגידול השנתי של הסויה בעולם

בשנת 1972 ל-260 קג"ד שצפויים להיקצר השנה (עלייה של כ-76% בכ-40 שנים).

- היבול לדונם בברזיל (301 קג"ד), דומה לארה"ב (299 קג"ד) וגבוה במעט מארגנטינה (274 קג"ד) ובהרבה מסין (189 קג"ד) ומהודו (109 קג"ד).
- מחד, השטח עלה, מאידך, היבול לדונם עלה ולכן, כלל היבול העולמי (נו.. באמת...) ברור שעלה... ולא סתם עלה: מ-49 מ"ט (מיליון טון) בשנת 1972 ל-286 מ"ט (481% בכ-40 שנים).

שטחי המזרע של הסויה בעולם נמצאים במגמת עלייה חדה, מ-334 מ"ד (מיליון דונם) בשנת 1972 לכ-1,100 מ"ד (עלייה של 230% בכ-40 שנים)

שיעור העלייה אינו אחיד בין המדינות השונות: בברזיל (פי 17), בארגנטינה (פי 197!) ובהודו (פי 480!) יש עלייה חדה מאוד של יבולי הסויה, בעוד שבארה"ב (פי 2.7) ובסין (פי 2) העלייה מתונה יחסית ובשנים האחרונות יש קיבעון (ארה"ב) ואף ירידה בסין.

צריכת הסויה

העולם עלה בצריכה הכוללת - מ-49 מ"ט בשנת 1972 לכ-271 מ"ט השנה (פי 5.6). כ-29% מהפולים בעולם נצרכים בסין. תוסיפו לכך את העובדה כי סין מייבאת עוד שמן וכוספה (תוצר הלוואי של מיצוי השמן, שאינו שמן, המשמש למאכל בע"ח) ותבינו כי סין היא הגורם הדומיננטי בעולם בתחום הפולים. הצריכה המקומית בסין עלתה מ-6.4 בשנת 1972 לכ-79 מ"ט השנה (פי 12.3!). הודו (יחסית) קטנה, ארה"ב (18%), ברזיל (15%) וארגנטינה (15%), מהווים כ-48% שכאמור חלק לא מבוטל מכמות זו מוצא דרכו לסין (שמן, כוספה).

ייצוא וייבוא סויה

בשנים האחרונות תפסה ברזיל את המקום הראשון מבחינת ייצוא פולים בעולם (כ-42 מ"ט, 39%) קצת לפני ארה"ב (39 מ"ט, 37%) והרבה לפני ארגנטינה (12 מ"ט, 11%). ביחד, שלוש המדינות הללו מייצאות כ-87% מכלל הפולים בעולם. חשוב להבין כי בשנת 1972 ברזיל ייצאה כ-1.8 מ"ט בעוד שארגנטינה לא ייצאה פולים כלל.

סין מייבאת כ-65% מכלל פולי הסויה הנסחרים בעולם (כ-69 מ"ט). האיחוד האירופאי מייבא כ-12.1 מ"ט, מקסיקו כ-3.6, יפן כ-2.8 מ"ט.

בפועל, סין היא הגורם הדומיננטי בתחום ייבוא הפולים העולמי (כשני שלישים).

סיכום

בעולם הסויה, יש מספר יצרנים מרכזיים: ארה"ב, ברזיל, ארגנטינה, סין והודו. מתוכם שלוש הראשונות אחראיות לכ-87% מהייצוא העולמי.

סין (אחת היצרניות המרכזיות) מייבאת כ-65% מהפולים בעולם. כך ששוק הסויה הוא שוק קטן ומאוד "מרוכז" (יחסית לתבואות אחרות) ולכן הוא תנודתי יותר (נתון ל"גחמות" של מעט מדינות).

בשנים האחרונות יש עלייה חדה בהיצע, ביקוש ומסחר בפולים ומכאן שינויי המחירים החדים בתקופה האחרונה. ■

□□□□ □□□□□□-□□□□ □□□□□.indd 52 8/27/13 7:12 PM